

Bilaga C: Teknisk bilaga för vissa indikatorer

2.1 Indikator 7. Maritima näringars klimatpåverkan

Indikatorn utgår från en population med företag inom ett antal näringsgrenar som har klassats som maritima. Statistiken över växthusgasutsläpp finns dock generellt inte på företagsnivå och därför kan inte populationen maritima företag direkt matchas på mot utsläppsdata.

Den statistik som finns tillgänglig på företagsnivå är växthusgasutsläpp för stationära utsläpp inom tillverkningsindustrin (SNI 10-33). För mobila utsläpp och övriga utsläpp samt i övriga näringsgrenar behöver antaganden göras. Därför har en metod för att skatta klimatindikatorn utvecklats av miljöräkenskaperna på SCB.

För maritima strategins indikator 6. Maritima näringars klimatpåverkan används produktionsbaserade utsläpp. Det finns även andra sätt att beräkna utsläpp såsom, beräkningar av konsumtionsbaserade respektive territoriella utsläpp.⁵⁵

Statistiken över utsläpp till luft finns publicerad per 53 näringsgrenar på 2-siffer SNI-nivå. Utsläppen av växthusgaser från de maritima näringarna domineras av SNI 50 – Sjötransport och till viss del SNI 03 – Fiske och vattenbruk. I dessa branscher är också alla, eller nära alla, företag inkluderade som maritima näringar i enlighet med den generella definitionen av dessa. Osäkerheterna i dessa skattningar är därmed också låga eftersom utsläppsdata på 2-siffer SNI-nivå redan är tillgänglig. I övriga branscher har klimatutsläppen estimerats med hjälp av uppgifter om populationen i FDB (Företagsdatabasen).

Den utsläppsstatistik som finns tillgänglig på företagsnivå är, som ovan nämnt, stationära utsläpp inom tillverkningsindustrin (SNI 10-33). Populationen med företag har därför matchats med utsläppsdata inom tillverkningsindustrin från miljöräkenskapernas mikrodata. Detta innefattar stationär förbränning, det vill säga utsläpp från mobila eller övriga källor ingår inte. Mikrodata över utsläpp från stationär förbränning kommer i sin tur från undersökningen ISEN (Industrins energianvändning, EN0113).

Eftersom endast en delmängd av populationen har kunnat matchas med mikrodata över utsläpp har modellantaganden gjorts för övriga. Detta har gjorts utifrån företagets storlek med hjälp av FDB. Detta gäller således:

- näringsgrenar utöver tillverkningsindustrin (SNI 10-33);
- små företag inom tillverkningsindustrin (dessa omfattas ej av ISEN);

⁵⁵ <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Klimat-och-luft/Klimat/Tre-satt-att-berakna-klimatpaverkande-utslapp/>

- tillverkningsindustrins utsläpp från mobil förbränning och övriga utsläpp.

För att estimerar dessa utsläpp har populationen med maritima näringar matchats på med information om huvudsaklig näringsgren och antal anställda per år (2014-2018) från FDB utifrån organisationsnummer. Antal anställda valdes eftersom det var det mest heltäckande mått som fanns tillgängligt.

Antal anställda har använts för att räkna ut de maritima näringarnas procentuella andel per näringsgren på 2-siffer SNI-nivå per år 2014-2018. Dessa andelar har använts som en proxy (närmevärde) för de maritima näringarnas växthusgasutsläpp utifrån totala utsläpp per näringsgren på 2-siffer SNI-nivå. I nedan tabell beskrivs vilka näringsgrenar som ingår som maritima näringar samt deras andelar (år 2014) utifrån denna matchning av populationen. Observera att andelarna är avrundade till heltal och mindre andelar kan finnas i andra näringsgrenar.

Tabell 42.

Andel maritim verksamhet per näringsgren 2014

Näringsgren	Andel
A03 fiskare och vattenbrukare	100 %
C10-C12 livsmedel, drycker och tobak	3 %
C22 gummi- och plastvaruindustri	1 %
C25 industri för metallvaror utom maskiner och apparater	1 %
C28 övrig maskinindustri	1 %
C30 annan transportmedelsindustri	13 %
C33 reparationsverkstäder och installationsföretag för maskiner och apparater	9 %
G45-G47 handel	1 %
H50 rederier	99 %
H52-H53 magasinering och stödtjänster till transport, post och kurirverksamhet	8 %
N77 uthyrningsfirmor	1 %

Populationen innehåller ett antal företag inom SNI 35 - el-, gas- och värmeverk. Dessa företag har inte kunnat matchas på med utsläppsmikrodata eftersom den undersökning som är aktuell, Årlig energistatistik, (ENO105) inte utgår från organisationsnummer. Samtliga av dessa företag har dock undersökts och dessa är verksamma som vatten-

eller vindkraftsproducenter och bidrar därmed inte till några växthusgasutsläpp. Därför har en manuell justering gjorts där utsläppen inom denna näringsgren nollats. De ekonomiska värdena har dock räknats med.

Samma andelar som räknats ut som proxy (värmevärde) för utsläppen har även använts för att skatta förädlingsvärde för populationen inom de maritima näringarna. Förädlingsvärde per näringsgren har hämtats från Nationalräkenskaperna och de maritima näringarnas andel har multiplicerats med totalerna på 2-siffer SNI-nivå per år. Undantaget är SNI 35 där andelen antas vara noll för utsläpp men inte för de ekonomiska värdena. Indikatoren har sedan räknats ut som utsläpp dividerat med förädlingsvärde.

Utsläpp till luft enligt miljöräkenskaperna utgår från ett **produktionsperspektiv i denna statistik om utsläpp per bransch** och avgränsas utifrån de ekonomiska aktörernas bidrag till landets bruttonationalprodukt. Här redovisas direkta utsläpp från svenska **ekonomiska aktörer**, som är förknippade med Sveriges BNP oavsett var i världen utsläppen sker – enligt den så kallade **residensprincipen**. Den innefattar följande tre delar:

- Utsläpp inom Sveriges gränser
- Minus utsläpp från flyg, sjöfart och landtransporter från utländska aktörer i Sverige
- Plus utsläpp från flyg, sjöfart och landtransporter från svenska aktörer i utlandet.

2.2 Indikator 11. Konkurrenskraftiga näringar och indikator 12. Nätverkarnas konkurrenskraft

Indikatorer återspeglar utvecklingen i de maritima näringarnas olika delbranscher (också kallade näringsgrupper).

Definitionen av de maritima näringarna i uppföljningen bygger i huvudsak på Statistiska centralbyråns tidigare redovisning 2017 av ett regeringsuppdrag att utveckla statistiken för de maritima näringarna.⁵⁶:

Näringsgruppen Transport omfattar sjötransporter och stödtjänster till sjöfart såsom hamnar. Hamnar inom offentlig förvaltning ingår inte.

Näringsgruppen Teknik omfattar bland annat byggande och reparation av fartyg och fritidsbåtar.

Näringsgruppen naturresurs omfattar bland annat fiske, vattenbruk, beredning av fisk, partihandel med fisk utvinning av energi, mineral och bioresurser.

Näringsgruppen Service omfattar skeppsmäkleri, försäkringsbolag, kommersiell sjömätning samt undersökningsverksamhet till service.

Näringsgruppen Fritidsbåtar och kryssningar omfattar specialiserad butikshandel med båtar samt icke-reguljär sjötrafik av passagerare. I SCB:s redovisning ingår gruppen i Fritid och turism. I uppföljningen av den maritima strategin har istället en separat indikator för maritim turism utvecklats (indikator 24. Maritim turism).

För varje maritim näringsgrupp finns det tre delmått: sysselsättning, förädlingsvärde samt varuexport (även varuimport har inkluderats i statistiken), i löpande priser.

För vart och ett av de tre måtten redovisas absoluta tal – årligen från 2014, relativ förändring, årligen relaterat till 2014 som basår samt relativ förändring sen 2014 satt i relation till relevant jämförelsebransch.

För varje delbransch:

3. Totalt antal sysselsatta (absoluta tal, år för år 2014 – senast tillgängliga år)
 - a. Relativ förändring i antal sysselsatta jmf. med 2014 i procent (år för år 2015 – senast tillgängliga år)
 - b. Relativ förändring i antal sysselsatta jmf med 2014 i procent i relation till relevant jämförelsebransch, uttryckt som index.
4. Totalt förädlingsvärde i löpande priser, som också den relativa förändringen har beräknats på som i punkt 1.

⁵⁶ SCB (2017b)

5. Varuexport i löpande priser, som också den relativa förändringen har beräknats på som i punkt 1

Jämförelsebranschgrupper ur SNI-klassificeringen som har använts för indexvärdeberäkning av de maritima näringarna:

- Transport - Avd. H: Transport och Magasinering
- Maritim teknik och produktion - Avd. C: Tillverkning
- Havet som naturresurs - D: Försörjning el, gas mm; A03 Jordbruk, skogsbruk, fiske.
- Fritidsbåtar och kryssningar - G: Handel, H Transport och magasinering.
- Service - S: Annan service

2.3 Indikattor 13. Maritimt innovationsindex

. Innovationsindikatorn baseras på de insatser företag avsätter för att främja innovation inom den egna verksamheten. Observationsobjektet utgörs av; utgifter för egen samt utlagd forskning och utveckling samt utgifter för övrig innovationsutgifter (personalkostnader för innovationsarbete, förvärvsmaterial och kapitalvaror associerade med innovation).

Statistiken rörande de maritima näringarna utgår från en population av företag inom ett antal näringsgrenar som har klassats som maritima. Dessa ställs även i kontrast mot tre jämförelsebranscher enligt SNI2007; 49-53, 10-33 samt 45-47, 49-53.

Nedan beskrivs metoden för att estimerar utgifter för innovation för de maritima näringarna samt jämförelsebranscherna.

2.3.1 Metod

Uppdraget utgår från en population med maritima företag per år 2016-2018.

Statistiken som ligger till grund för innovationsindikatorn baseras på undersökningen Innovationsverksamhet i Sverige, en undersökning som genomförs vartannat år. Punktskattningar för observationsobjekten är alltså enbart tillgängliga för referensåren 2016 samt 2018. En modellskattning har tagits fram för innovationsutgifter 2017. Modellskattningen är baserad på innovationsutgifter 2016 uppräknad med en inflationsfaktor samt justerad med hjälp av uppgifter från undersökningen Forskning och utveckling i företagssektorn 2017 som ger en bild av den generella tillväxttenden under referensåret.

För samtliga referensår har populationen inom den maritima näringen matchats med ordinarie undersökningars urval samt svarande. Jämförelsebranscherna ingår sedan tidigare i undersökningarnas urval.

2.3.2 Osäkerheter

Den osäkerhetskälla som bedöms påverka resultaten mest är mätosäkerheten. Termen innovation och andra begrepp i undersökningen kan vara svåra att tolka för respondenten och sätta i relation till företagets verksamhet. För att minimera urvalsosäkerheten samt hantera objektsbortfall används så kallad viktmodifiering för respektive svarande företag. Viktmodifieringen möjliggör punktskattning för hela den maritima näringen och inte enbart de i populationen som återfanns i urvalet. Detta gäller även för jämförelsebranscherna. Vidare, då företag som får stor påverkan på statistiken har hög svarsfrekvens bedöms objektsbortfallet ha liten påverkan på statistiken på aggregerad nivå. För mer information se dokumentet statistikens framställning rörande undersökningen Innovationsverksamhet i Sverige (scb.se/ufo315).

2.3.3 Resultat

Resultaten, det vill säga innovationsutgifter från maritima näringar samt jämförelsebranscherna, levereras i en separat Excel-fil tillsammans med antal anställda och omsättning för respektive grupp.

2.3.4 Referenslista och datakällor

Statistiska centralbyrån. (2020b) *Innovationsverksamhet i Sverige*; UF0315:
<https://scb.se/uf0315>

Statistiska centralbyrån. *Innovationsverksamhet i Sverige – statistikens framställning*:
https://scb.se/contentassets/9e6a00ac2fc7421cabab329528166232/uf0315_staf_2018_ah_191113.pdf

Statistiska centralbyrån (uå). *Forskning och utveckling inom företagssektorn*; UF0301: <https://scb.se/uf0301>

2.4 Indikator 19. Uppkopplade kustområden

Datafiler (.shp):

- MBIT 100: Andel arbetsplatser med tillgång till MBIT 100 (2014-2018). Rutor 250x250 m
- Arbetsplatser: Antal arbetsplatser (2014-2018). Rutor 250X250 m:
- Kustzon
- Tätorter_bef10000 (2018 års indelning, befolkning minst 10000)

Mjukvara

- Beräkningarna har genomförts i programmet ArcGIS Pro samt i Excel.

Villkor och avvägningar

- Alla rutor som ligger inom, eller nuddar, kustzonen inkluderas. Det innebär att arbetsplatser som ligger upp till 10 249 meter från kustlinjer inkluderas
- Rutorna i de båda filerna (se ovan) matchar inte varandra exakt. Om det inte finns någon information om MBIT 100-tillgång inom 250 meter från en Arbetsplatsruta så antas MBIT 100-tillgången vara 0 procent
- Rutor som helt eller delvis ligger i tätorter med befolkning > 10 000 exkluderas

2.5 Indikator 24. Maritim turism

Sysselsättning och omsättning i maritima turismnäringar och turism- och besöksrelaterade branscher i kustområdena.

Måttet för sysselsättning respektive omsättning erhålls genom att man summerar:

- a. data för den maritima turism- och besöksnäringen (definierad som en delbransch i de maritima näringarna, oavsett var i landet dessa arbetsställen är belägna), samt
- b. data för arbetsställen belägna i kustområdet, inom ett urval övriga turism- och besöksrelaterade branscher. Värdena för dessa arbetsställen multipliceras med faktorvärden hämtade från den s.k. Turistkronan⁵⁷ (se tabell nedan) som anger hur stora andelar av de värden som skapas i dessa branscher som kan hänföras till turism och besöksnäringen.

Genom att addera värdena för a) och b) ovan för både sysselsättning och omsättning erhålls samlade sysselsättnings- respektive omsättningsmått för den maritima turismnäringen och turismen i kustområdena.

För att få korrekta mått på omsättningen för kustområdenas arbetsställen görs en särskild skattning grundad på sysselsättningen.

Ovanstående branscher bör ingå i den vidare definitionen av besöksnäringen i kustområdena. Antalet sysselsatta i arbetsställen i dessa branscher ska multipliceras med den faktor som anges för respektive bransch. T.ex. totalt 1 000 anställda inom handeln (SNI 45 – 47) ska multipliceras med 0,04, dvs. antalet anställda som räknas till besöksnäringen (för handeln) blir då 40.

Tabell 43. Faktor för turismkrona

SNI	Beskrivning	Faktor enligt turismkronan
45 – 47	Handel	0,04
49	Landtransport	
	Taxi (49320, 49390)	0,3
	Järnväg (49100)	0,2
	Kollektivtrafik (49319)	0,07
50	Sjöfart	0,1
51	Lufttransport	0,9
55	Hotell- och logiverksamhet	0,6

⁵⁷ Källa, turismsatellitkontot, SOU 2017:95 Ett land att besöka

SNI	Beskrivning	Faktor enligt turismkronan
56	Restaurant-, catering och barverksamhet	0,35
74	Annan verksamhet, juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	0,01
77	Uthyrning och leasing	0,08
79	Resebyrå- och researrangörsverksamhet	0,99
82	Kontorstjänster och andra företagstjänster	0,05
90 – 92, 96	Konst och kulturell verksamhet, biblioteks- och museiverksamhet, spel- och vadslagningsverksamhet, sport, fritids- och nöjesverksamhet samt andra konsumenttjänster	0,17

Ovanstående branscher bör ingå i den vidare definitionen av besöksnäringen i kustområdena. Antalet sysselsatta i arbetsställen i dessa branscher ska multipliceras med den faktor som anges för respektive bransch. T.ex. totalt 1 000 anställda inom handeln (SNI 45 – 47) ska multipliceras med 0,04, dvs. antalet anställda som räknas till besöksnäringen (för handeln) blir då 40.